

UOT 342.5; 342.9.07; 349.2

Hüquq

DÖVLƏT QULLUQÇULARININ ƏMƏK MÜNASİBƏTLƏRİNİN KONSTITUSION HÜQUQİ TƏBİƏTİ

O.C.Məmmədov

(Azərbaycan MEA-nın akademiki N.M.Vəlixanlı tərəfindən təqdim edilmişdir)

Məqalədə dövlət qulluqçularının əmək münasibətlərinin konstitusion hüquqi təbiətinin nəzəri və təcrübi məsələləri elmi müddəalar əsasında təhlil edilir. Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğu sisteminin təkmilləşdirilməsi sahəsində qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri kimi müvafiq konsepsiyanın hazırlanması əsaslandırılır. Dövlət qulluqçularının əmək münasibətlərinin konstitusion aspektlərindən irəli gələrək dövlət qulluğu sahəsində islahatı şərtləndirən məsələlərin həmin konsepsiyada öz əksini tapması zəruri amillərdən biri hesab edilir.

Açar sözlər: dövlət qulluğu, dövlət qulluqçusu, əmək münasibətləri, dövlət qulluğu münasibətləri, konstitusiya hüququ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə” 2011-ci il 29 noyabr tarixli Sərəncamı [2] Azərbaycanın perspektiv inkişaf hədəf və istiqamətlərini müəyyən etmək məqsədi daşımış və Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyması elan olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının 2012-ci il 29 dekabr tarixli Fərmanı [3] ilə 2020-ci ilədək dövr üçün ölkənin perspektiv inkişaf hədəf və istiqamətlərini müəyyənləşdirmək və onların gerçəkləşdirilməsini təmin etmək məqsədi ilə “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası” təsdiq edilmişdir. Çoxşaxəli, səmərəli və innovasiya yönümlü iqtisadiyyatın formalaşdırılması, sosial sahədə önləyici inkişaf trendinin təmin olunması və əhalinin rifahının layiqli, qabaqcıl beynəlxalq standartlara uyğun səviyyəyə çatdırılması, habelə elmin, mədəniyyətin inkişafında, ictimai həyatın bütün istiqamətlərində yeni nailiyyətlərin əldə olunması kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlər Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsinin əsas hədəfi kimi müəyyən edilmişdir.

Azərbaycanın yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyması digər sahələrdə olduğu kimi dövlət qulluğu münasibətlərinin hüquqi tənzimlənməsinə dair elmi təhlillərin aparılmasını, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə dair əsaslan-

dırılmış elmi mülahizələrin irəli sürülməsini də zəruri etmişdir. Dövlət qulluqçularının fəaliyyəti ilə bağlı məsələləri özündə ehtiva edən dövlət qulluğu münasibətləri Azərbaycanda dövlət qulluğu hüquq institutunun yaranması və inkişafı sahəsində mühüm yer tutur.

Akademik R.Ə.Mehdiyevin fikrincə, dövlət qulluğu Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsində, sosial-iqtisadi proqramların həyata keçirilməsində, mədəni inkişafında və bütövlükdə cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrinin tənzimlənməsində böyük əhəmiyyət kəsb edən fəaliyyət sahəsidir [10, s.575].

Müasir dövlət qulluğu hüquq münasibətləri mürəkkəb tərkib hissəyə malik olmaqla qarışıq sistem kimi xarakterizə edilir. Dövlət qulluğu hüququn bir sıra müstəqil sahələri üzrə münasibətləri tənzim edən normaları özündə ehtiva edərək dövlət qulluğu münasibətləri sistemini yaratmaqla müstəqil hüquq sahəsi kimi formalaşmaqdadır. Bu münasibətlər sisteminə xüsusi ilə hüququn dörd müstəqil və mühüm sahəsi – konstitusiya, inzibati, əmək və sosial təminat hüququ daxildir. Dövlət qulluğu münasibətləri sistemini yaradan və onunla qarşılıqlı vəhdət təşkil edən hüquq sahələri üzrə münasibətlərin təsnifatını aşağıdakı kimi ifadə etmək olar: 1) dövlət qulluğu konstitusion hüquq münasibətləri sis-

temində; 2) dövlət qulluğu inzibati hüquq münasibətləri sistemində; 3) dövlət qulluğu əmək hüquq münasibətləri sistemində; 4) dövlət qulluğu sosial təminat hüquq münasibətləri sistemində.

Bir sıra hüquq sahələrinin - konstitusiya, inzibati, mülki, əmək, sosial təminat, təhsil, maliyyə və digərlərinin müvafiq normalarının dövlət qulluğu hüququnun tərkib hissəsi olaraq kompleks normalar sistemində birləşməsi və tətbiqi zəruridir [11, s.166]. Dövlət qulluğu münasibətləri üzrə normativ hüquqi aktlar dövlət qulluğu haqqında qanunvericilik sistemini yaratmaqla özündə: konstitusiya, inzibati, əmək, sosial təminat, mülki, təhsil, maliyyə və s. hüquq normalarını birləşdirir [11, s.76-77]. N.Ş.Hüseynovanın fikrincə, dövlət qulluğunun hüquqi tənzimi qulluq münasibətlərinin mühafizəsi, tənzimlənməsi, dövlətin və cəmiyyətin tələbatına uyğun surətdə inkişaf etdirilməsi məqsədilə onların təşəkkülü prosesinə göstərilən normativ hüquqi təsirdir. Dövlət qulluğunun hüquqi tənzimləmə mexanizmi dövlət qulluğu münasibətlərinin yaranmasına və inkişafına dövlətin təsirini təmin edən hüquqi vasitələrin sistemini nəzərdə tutur [7, s.96-96].

Bütün hüquq münasibətlərində olduğu kimi dövlət qulluğu hüquq münasibətlərinin də əsasını konstitusiya normalar təşkil edir, bu sahədə yaranan münasibətləri tənzim edən normalar onun əsasında yaranır və inkişaf edir. Bu baxımdan müasir dövrdə konstitusiya hüquq münasibətlərinin təhlili zəruri olan aktual məsələlərdən biri də dövlət qulluqlarının əmək münasibətlərinin konstitusiya hüquqi təbiətinin elmi cəhətdən tədqiq edilməsidir. Dövlət qulluğu münasibətlərinin əsas subyekti olan dövlət qulluqçularının əmək münasibətlərinin konstitusiya hüquqi təbiəti ilə bağlı məsələ kifayət qədər mübahisəli məqamları ilə diqqəti cəlb etməklə elmi maraq doğurur. Dövlət qulluqçularının peşəkar fəaliyyətinin, o cümlədən də əmək münasibətlərinin normativ əsasını ilk olaraq konstitusiya hüquq normaları təşkil edir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının hüquqi qüvvəsi" adlanan 147-ci maddəsində [1] təsbit edilibdir ki: "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Azərbaycan Respublikasında ən yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası bir-başə hüquqi qüvvəyə malikdir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sisteminin əsasıdır". Elmi ədəbiyyatda dövlət qulluğunun hüquqi tənzimlənməsinə, onun konstitusiya hüquqi mahiyyətinə dair müxtəlif yanaşmalar mövcuddur.

Akademik R.Ə.Mehdiyev dövlət qulluqçularının əmək münasibətlərinin konstitusiya hüquqi təbiəti ilə bağlı məsələyə ümumi kontekstdə yanaşaraq irəli sürdüyü elmi mülahizədə qeyd etmişdir ki, dövlət qulluğunun əsas vəzifələri sırasına Konstitusiya və digər qanunvericilik aktları əsasında vətəndaşların hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi, dövlət orqanlarının səlahiyyəti həddlərində qərarların hazırlanması, qəbul edilməsi, icrası və icraya nəzarətin həyata keçirilməsi, dövlət orqanlarının səmərəli fəaliyyətinin və dövlət qulluqçuları tərəfindən vəzifə səlahiyyətinin yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi daxildir [10, s.575]. Prof. Z.A.Əsgərov qeyd edir ki, dövlət qulluğu haqqında qanunvericilik konstitusiya prinsipləri əsasında yaranır. Demokratik dövlətdə konstitusiya nəinki dövlətin, habelə xalqın dövlətçilik iradəsini, suverenliyini ifadə etdirən cəmiyyətin əsas qanunudur. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlət institutları sistemində balans yaradır, konstitusiya quruluşunun sabitliyini təmin edir [6, s.51, 59]. H.Ə.Ə.H.Rzayev haqlı olaraq belə hesab edir ki, konstitusiya dövlət quruluşunu, onun təşkilinin forma və strukturunu, həmçinin vətəndaşlarla münasibətlərin prinsiplərini tənzimləyir. Konstitusiya müddəaları ilkin və təsisedici olmaqla daha mühüm ictimai münasibətləri tənzimləyir, bütün hüquq sahələrinin inkişafı üçün hüquqi baza kimi çıxış edir, onların əsas prinsiplərini müəyyən edir, qarşılıqlı uzlaşmasını təmin edir. Konstitusiya cəmiyyətə müvafiq olaraq bütün cəmiyyətin hüquq sisteminin bazisi kimi çıxış edir [12, s.202]. S.A.İsmayılovun fikrincə, dövlət qulluğu dövlət mexanizmi olaraq, bütün dövlət orqanlarında və təşkilatlarında fəaliyyət və münasibətlərin məcmusu kimi dövlətin funksiyalarını həyata keçirir [9, s.7]. M.N.İsgəndərzadənin fikrincə, konstitusiya bir növ vətəndaşla dövlət arasında bağlanılan və onun fəaliyyətini nizamlayan "ictimai müqavilə"nin mətni kimi çıxış edir [8, s.103].

N.Ş.Hüseynova hesab edir ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ölkədə hüquqi tənzimləmənin başlıca prinsiplərini formalaşdıran və təsbit edən, bütün respublika qanunvericiliyinin əsası olan, ali hüquqi qüvvəyə malikdir. Hər bir dövlətin qanunvericilik sistemi ilk növbədə onun konstitusiyasına əsaslanır. Konstitusiya ümumən məcburi əhəmiyyətə malik olub, başqa normativ aktlar üzərində üstün hüquqi qüvvəyə və müstəqil təsir qüvvəsinə malikdir [7, s.97-98]. Q.V.Atamançuk haqlı olaraq qeyd edir ki, hər bir ictimai, dövlət və hüquq institutları üçün böyük əhəmiyyəti olan Konstitusiyanın tənzimləyici potensialının artdığı bir dövrdə nədənsə konstitusiyanın özündə dövlət qulluğunun əsas elementləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi araşdırılmır. Konstitusiya dövlət qulluğunun formalaşması və inkişafı üçün konstitusion əsasları nöqteyi-nəzərindən hələ təhlil edilməmiş qalır [14, s.162].

Şəxsiyyət, cəmiyyət və dövlət arasında yaranan ictimai münasibətlərin tənzimlənməsində konstitusion normalar böyük əhəmiyyət kəsb edir. Konstitusiyada təsbit edilmiş normalar dövlət hakimiyyətinin, o cümlədən dövlət idarəçiliyinin və dövlət qulluğunun həyata keçirilməsinin əsas prinsiplərini, üsul və vasitələrini özündə ehtiva etməklə mərkəzləşdirilmiş qaydada xüsusi tənzimləmə metodu yaradır. Məhz bu nöqteyi-nəzərdən insan və vətəndaşların hüquq və azadlıqları konstitusion normalar vasitəsi ilə birbaşa təmin və müdafiə edilir. Dövlətlə cəmiyyət və şəxsiyyət arasında əsas əlaqələndirici vasitə olan dövlət qulluğunu həyata keçirən dövlət qulluqçularının müxtəlif istiqamətlər üzrə fəaliyyətini təmin edən əsas başlanğıc müddəalar ilk olaraq konstitusion hüquq normalarında təsbit edilmişdir. Dövlətin məqsədlərini və funksiyalarını həyata keçirən dövlət qulluqçularının əmək fəaliyyətinin əsasını da məhz konstitusion hüquq normaları təşkil edir. Dövlət qulluğu haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.1-ci maddəsində [5] dövlət qulluğuna verilmiş anlayışda bu prinsip aşkar diqqəti cəlb edir. Həmin maddəyə əsasən dövlət qulluğu dedikdə, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq dövlətin məqsədlərinin və funksiyalarının həyata keçirilməsi sahəsində dövlət qulluqçularının öz vəzifə səla-

hiyyətlərini yerinə yetirməsi başa düşülür. Bu anlayışı aşağıdakı tərkib hissələr üzrə xarakterizə etmək olar: 1) dövlət qulluğu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olmalıdır; 2) dövlət qulluğu Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarına uyğun olmalıdır; 3) dövlət qulluğu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına uyğun olaraq dövlətin məqsədlərinin və funksiyalarının həyata keçirilməsi sahəsidir; 4) dövlət qulluğu Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq dövlətin məqsədlərinin və funksiyalarının həyata keçirilməsi sahəsidir; 5) dövlət qulluğu dövlət hakimiyyətinin həyata keçirilməsinin əsas təminat formasıdır; 6) dövlət qulluğu xüsusi tərkibə malik əmək fəaliyyəti sahəsidir; 7) dövlət qulluğu peşəkar fəaliyyət növüdür; 8) dövlət qulluğu dövlət qulluqçularının öz vəzifə səlahiyyətlərini yerinə yetirməsidir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dövlət qulluğuna dair təsbit edilmiş normalar ümumi və xüsusi xarakter daşımaqla dövlət qulluğunun ictimai-hüquqi və fərdi-hüquqi xüsusiyyətlərini də özündə ehtiva edir. Hüquq nəzəriyyəsinin müəlliflərinin fikrincə, hüququn ümumi və xüsusiyyətlərinin dövlət və onun orqanlarının ictimai həyatın sferalarına müdaxiləsinin qanunla qadağan olunması və ya məhdudlaşdırılmasının hüquqi tanınması deməkdir. Bununla da dövlətin şəxsi azadlıq sferasına qanunsuz müdaxiləsi imkanı istisna olunur, dövlətin və onun strukturlarının "birbaşa əmr" dərəcəsi və sərhədləri hüquqla qanunlaşdırılır, mülkiyyət azadlığının və şəxsi təşəbbüsün miqyasları hüquqi baxımdan genişləndirilir [13, s.204].

H.ə.d. Ə.H.Rzayev haqlı olaraq belə qənaətə gəlir ki, dövlət qulluğunun əsas prinsipləri Azərbaycan Respublikasının konstitusiya prinsipləri ilə müəyyən edilir. Dövlət qulluğu: dövlətlə vətəndaş birləşdirir, dövlətlə vətəndaş arasında əlaqə və münasibətləri formalaşdırır, dövlət qulluqçusu vətəndaş statusunda xalq hakimiyyətinin daşıyıcısı; dövlət idarəetməsinin subyekti kimi çıxış edir; dövlət qulluqçusunun peşəkar fəaliyyətinin kökündə əmək fəaliyyəti dayanır. Dövlət qulluqçusu Konstitusiyada göstərilən niyyətlərin və prinsiplərin həyata keçirilməsində həm vətəndaş, həm də vəzifəli şəxs statusunda iştirak edir [12, s.202].

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dövlət qulluğu münasibətlərini şərtləndirən bir sıra ümumi və xüsusi normalar təsbit edilmişdir. İlk olaraq Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının “Dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ” adlanan 55-ci maddəsində [1] təsbit edilmiş normaları nəzərdən keçirmək lazımdır. Orada deyilir ki: “Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ vardır. Bu hüququ onlar bilavasitə və ya nümayəndələri vasitəsi ilə həyata keçirə bilirlər. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları dövlət orqanlarında qulluq etmək imkanına malikdirlər. Dövlət orqanlarının vəzifəli şəxsləri Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları sırasından təyin edilirlər. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər dövlət qulluğuna qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada qəbul edilə bilirlər”.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında təsbit edilmiş bu normalar BMT Baş Məclisinin 1948-ci il 10 dekabr tarixli Qətnaməsi ilə qəbul edilmiş İnsan hüquqları haqqında Ümumi Bəyannamənin müddəalarına və digər beynəlxalq hüquq normalarına tam uyğundur.

İnsan hüquqları haqqında Ümumi Bəyannamənin 21-ci maddəsində dövlətin idarə olunmasında iştirak hüququ aşağıdakı kimi təsbit edilmişdir: “Hər bir şəxs dövlətin idarə olunmasında bilavasitə və ya azad şəkildə seçilmiş nümayəndələr vasitəsilə iştirak etmək hüququna malikdir. Hər bir şəxs öz ölkəsində dövlət xidmətində qulluq etmək üçün bərabər imkana malik olmaq hüququna malikdir. Xalqın iradəsi iqtidar hakimiyyətinin əsası olmalıdır; bu iradə öz ifadəsini gizli səsvermə yolu ilə, ümumi və bərabər seçki hüququ və ya səsvermənin azadlığını təmin edən digər eynimənalı formalar əsasında keçirilən mütəmadi və saxtalaşdırılmamış seçkilərdə tapmalıdır”. BMT Baş Məclisinin 1966-cı il 16 dekabr tarixli Qətnaməsi ilə qəbul edilmiş “Mülki və siyasi hüquqlar haqqında” Beynəlxalq Paktın 25-ci maddəsində isə dövlətin idarə olunmasında iştirak hüququ hər bir insanın hüququ kimi təsbit edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğu sisteminin təkmilləşdirilməsi sahəsində qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri də bu sahə üzrə müasir dövrün tələblərinə cavab verən müvafiq konsepsiyanın hazırlanmasıdır. Dövlət qulluq-

çularının əmək münasibətlərinin konstitusion aspektlərindən irəli gələrək dövlət qulluğu sahəsində islahatı şərtləndirən aşağıdakı məsələlərin həmin konsepsiyada öz əksini tapması zəruri amillərdən biri hesab edilir: dövlət qulluğu keçmənin şərtlərinin təkmilləşdirilməsi; dövlət qulluğu sisteminin müəyyən edilməsi; dövlət qulluğu vəzifəsinin təsnifatı; dövlət qulluğu vəzifəsinə təyin edilmənin şərtləri; dövlət qulluğu vəzifələri üzrə səlahiyyətlərin icrası, boş qalmış dövlət qulluğu vəzifəsinin müsabiqə və ya müsahibə yolu ilə tutulması şərtlərinin təkmilləşdirilməsi, müsabiqədə yüksək nəticələr əldə etmiş şəxslərin ehtiyat kadr siyahısına daxil edilməsinin stimullaşdırılması; kadr hazırlığı, o cümlədən dövlət vəzifələrində çalışan dövlət qulluqçularının, habelə onları əvəz etmək üçün ehtiyat kadrların hazırlığı bakalavriat, magistratura, doktorantura, dissertantlıq və müvafiq istiqamətlər üzrə əlavə təhsilin verilməsi yolu ilə həyata keçirilən [4] Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının məzunlarının boş dövlət qulluğu vəzifəsinə təyin edilməsi, onların ehtiyat kadrların siyahısına daxil edilməsi, təhsildə əldə etdikləri nailiyyətlərin nəticəsinə müvafiq olaraq inzibati vəzifələrin yeddinci təsnifatı üzrə; 2-ci dərəcə dövlət qulluqçusu, 3-cü dərəcə dövlət qulluqçusu və kiçik dövlət qulluqçusu ixtisas dərəcəsinin verilməsi, dövlət qulluğu vəzifəsinə qəbul olunduğu təqdirdə təhsiləmə dövrünün dövlət qulluğu stajına daxil edilməsi; dövlət qulluğu vəzifəsi və peşə üzrə inkişaf, kadrların yeniləşdirilməsi və ya rotasiyası, dövlət qulluqçusunun tutduğu dövlət qulluğu vəzifəsinə yaxud onun ixtisas dərəcəsinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi, (attestasiya və ya ixtisas imtahanı), dövlət qulluğu keçmənin digər məsələləri, habelə dövlət qulluğu vəzifəsindən azad edilmə, dövlət qulluğuna xitam verilməsi, dövlət qulluğunun bəzi növləri üzrə istefa və s.-nin daxil edilməsi.

Azərbaycan Respublikasında dövlət qulluğu üzrə islahat Konsepsiyasında həmçinin dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin məqsədi kimi: qiymətləndirmənin nəticəsi müsbət olduğu təqdirdə əmək haqqına (dövlət məvacibinə) əlavənin müəyyən edilmə mexanizmlərinin işlənilməsi, dövlət qulluğu vəzifəsinə uyğunluğunun müəyyən edilməsi, əlavə təhsilin

mütləq nəzərə alınması və qiymətləndirilməsi, dövlət qulluğu vəzifəsi və peşə üzrə inkişafın ifadə edilməsi daha faydalı olardı. Yuxarıda qeyd edilənlər dövlət qulluqçularının əmək münasibətlərinin konstitusion hüquqi təbiətindən irəli gələrək onların konstitusion hüququnun realizə mexanizminin əsasını təşkil edir. Xüsusi işçi kateqoriyası olan dövlət qulluqçularının peşəkar fəaliyyətinin hüquqi tənzimlənməsinin ilkin rüşeymləri konstitusion normalar əsasında meydana gəlir, digər normalar isə onun əsasında yaranır və inkişaf edir.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Bakı: Hüquq ədəbiyyatı, 2009, 96 s.
2. "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasının hazırlanması barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 noyabr 2011-ci il tarixli 1862 nömrəli Sərəncamı / "Azərbaycan" qəz. №264, 30.11.2011-ci il
3. "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 dekabr 2012-ci il tarixli 800 nömrəli Fərmanı / "Azərbaycan" qəz. №293, 30.12.2012-ci il
4. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının yaradılması haqqında Azər-

- baycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 3 yanvar tarixli 60 nömrəli Fərmanı / Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, №01, maddə 13
5. Dövlət qulluğu haqqında Azərbaycan Respublikasının 21 iyul 2000-ci il tarixli 926-IQ nömrəli Qanunu / Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, №01, maddə 1
 6. Əsgərov Z.A. Konstitusiya hüququ. Dərslik. B., Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2006, s.51,59.
 7. Hüseynova N.Ş. Dövlət qulluğu və kadr siyasəti. Monoqrafiya. B., Adiloğlu, 2013, 476 s.
 8. İsgəndərzadə M.N. Siyasət nəzəriyyəsi. Dərs vəsaiti. B., Apostroff MMC, 2013, 152 s.
 9. İsmayılov S.A. Azərbaycanda dövlət qulluğunun və idarəetmə sisteminin keçmişi, bu günü və perspektivləri. Bakı: Oğuz eli, 2013, 216 s.
 10. Mehdiyev R.Ə. Milli məfkurə, dövlətçilik, müstəqillik yolu ilə. II cild (məqalələr, çıxışlar, müsahibələr). Bakı: XXI - Yeni nəşrlər evi, 2006, 672 s.
 11. Məmmədov O.C. Dövlət qulluqçularının əlavə təhsilinin hüquqi tənzimlənməsi. Monoqrafiya. B.: Elm və Təhsil, 2013, 188 s.
 12. Rzayev Ə.H. Dövlət qulluğunun hüquqi əsasları. Bakı: Elm, 2011, 480 s.
 13. Ümumi hüquq və dövlət nəzəriyyəsi: Dərslik / V.V.Lazarevin redaktorluğu ilə. Bakı: Qanun, 2007, 491 s.
 14. Атаманчук Г.В. Сущность государственной службы: история, теория, закон, практика: Монография. М.: ПАГС, 2008, 312 с.

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Dövlət İdarəçilik Akademiyası*

CONSTITUTIONAL LEGAL NATURE OF CIVIL SERVANTS' LABOR RELATIONS

O.G.Mammadov

In the article, theoretical and practical issues of Constitutional legal nature of civil servants' labor relations are analyzed based on scientific provisions. In Azerbaijan Republic, the preparation of the relevant concept is justified as one of the main tasks in the field of improvement of the system of civil service. Proceeding from the constitutional aspects of civil servants' labor relations, reflection of issues which are conditioned the reform in the field of civil service, in the concept is considered one of the important factors.

Keywords: civil service, civil servant, labor relations, relations of civil service, constitutional right

КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВАЯ ПРИРОДА ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СЛУЖАЩИХ

О. Дж.Мамедов

В статье на основе научных положений исследуются теоретические и практические вопросы конституционно-правовой природы трудовых отношений государственных служащих. Одной из основных задач в сфере совершенствования системы государственной службы в Азербайджанской Республике обосновывается подготовка соответствующей концепции. Исходя из конституционных аспектов трудовых отношений государственных служащих, отражение в данной концепции вопросов, обуславливающих реформирование в сфере государственной службы, считается одним из необходимых факторов.

Ключевые слова: государственная служба, государственный служащий, трудовые отношения, государственные служебные отношения, конституционное право